

svega autor nastoji redefinirati generalno mišljenje o vojnokrajiškom okolišu i društvu kao »imperijalnoj periferiji« triju kulturno-političkih krugova (habsburškog, mletačkog i osmanskog) te naglašava kako je upravo »marginalnost« tog društva i prostora na rubovima triju imperijalnih sila stvorila jedno novo kulturno-društveno žarište i cjelinu, koja skupa sa različitim prirodnim zadatostima vlastitog okoliša tvori autentičan, osebujan i, u europskom smislu, unikatan kulturni krug. Za europsku i hrvatsku ekohistorijsku znanost je stoga imperativ dalje istraživati dinamiku i razvoj odnosa društva i okoliša u pograničju imperija ne samo zbog razumijevanja povijesnih procesa, već i zbog skupljanja iskustva za potrebe današnjice i izazove europskog društva ili europskih društava u budućnosti.

Ova knjiga, koja utjelovljuje historiografski rad i istraživački interes Drage Roksandića, može poslužiti kao svojevrsni udžbenik za buduće istraživače, napose one koji bi istraživali ekohistorijske i kulturno-antropološke fenomene hrvatskog ranonovovjekovlja. Iako su jezgra i nadahnuće ovog djela prije svega historiografske naravi, oni nisu sami po sebi isključni i zatvoreni, već se temelje na multi- i transdisciplinarnom pristupu i otvoreni su prema istraživačima humanističkih i prirodoslovnih istraživačkih polja.

Mislav RADOŠEVIĆ

MIHAEL SUČIĆ: POČECI HABSBUŠKE VALPOVŠTINE, OGRANAK MATICE HRVATSKE U VALPOVU, 254. STR.

Krajem prošle godine, 2017. godine izdana je knjiga *Počeci habsburške Valpovštine: Čovjek između potreba i mogućnosti* autora Mihaela Sučića, magistra povijesti i nakladnika Ogranka Matice hrvatske u Valpovu.

Autor u 17 poglavlja i 254 stranice interpretira povijesne procese dugih trajanja na prostoru slavonske Podravine, odnosno Valpovštine i Miholjštine. Kroz sva se poglavlja može uočiti autorovi afiniteti prema povijesti okoliša koji promatra kao okvir djelovanja čovjeka koje ovisno o uzrocima i posljedicama možemo uklopiti u povijesne discipline poput gospodarske, političke, vojne i vjerske povijesti. Također se knjiga može čitati kao cjelina, nekoliko poglavlja kao cjelinu ili samo jedno poglavlje, ovisno o čitateljevima željama i potrebama. Čitatelj isto tako može promatrati knjigu kao studiju koja može pomoći gospodarskom razvoju Valpovštine zbog donesenih ekohistorijskih saznanja, ali i kao stručno-popularnu knjigu. Takvo viđenje knjige proizlazi iz činjenice da autor spominje više od trideset ekonima. Gotovo o svakome možemo pročitati gdje se nalazi, tko je živio i što je radio prije više od tri stoljeća, koje su posebnosti i sličnosti pojedinih naselja i kako su izgledala.

Saznanja o položaju i izgledu pojedinog naselja ili pustoseline autor donosi na temelju pisanih povijesnih izvora i zemljovida dva kotara valpovačkog vlastelinstva koji su iscertani 1730-ih godina. Oni se nalaze u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i nisu bili javno izdavani do prosinca 2017. godine što je još jedna prednost knjige *Počeci habsburške Valpovštine*. Uz izgled naselja autor kroz usporedbe i interpretacije povijesnih izvora donosi i raširenost sedamnaestoljetnih i osamnaestoljetnih šumskih prostranstava i tokova rijeka Drave, Karašice, Vučice i Vuke. Na osnovi navedenih položaja okolišnih faktora i djelovanja ljudi proizlaze autorove interpretacije međudnosa, odnosno suživota čovjeka i okoliša od srednjega vijeka do sredine 18. stoljeća uz fokusiranje na povijest Valpovštine od konca 17. do sredine 18. stoljeća.

Uz spomenute je povijesne izvore autor koristio oko 150 bibliografskih jedinica. Možemo istaknuti šest jedinica neobjavljenih pisanih izvora koji se nalaze u kutijama i knjigama fonda pod rednim brojem 476. vlastelinstva Valpovo u Državnom arhivu u Osijeku, slikovne izvore iz Muzeja likovnih umjetnosti, Osijek i preko 20 jedinica objavljenih pisanih izvora.

U poglavlju *Zašto Počeci habsburške Valpovštine i Izvori i literatura o povijesti Valpovštine* detaljno se objašnjavaju razlozi naziva knjige i zašto se autor odlučio pisati o takozvanim počecima

habsburške Valpovštine riječima: »Naslov knjige *Počeci habsburške Valpovštine: Čovjek između potreba i mogućnosti* govori da je težište napisanog na prvim godinama i desetljećima habsburške vlasti na području osamnaestoljetnog vlastelinstva Valpovo koje danas kolokvijalno nazivamo Valpovština i Miholjština. Tadašnji je čovjek, kao i današnji, bio rastrgan između svojih egzistencijalnih potreba i gospodarskih i financijskih mogućnosti ispunjenja istih. To je bila zajednička karakteristika dijelova vlastelinstva obitelji Hilleprand. Složenom tvorenicom habsburška Valpovština stvara se svojevrsni vremenski i prostorni okvir koji je, ovisno o problematici, tijekom cijele knjige bio dosta fluidan. Razlog je tomu želja za pokazivanjem da ne postoji nijedan dio prostora ili razdoblja koji se može zasebno promatrati bez utjecaja iz drugih razdoblja ili prostora, tj. ljudi i drugih okolišnih faktora koji u njemu obitavaju. Sve u svemu, knjiga je zapravo tek »kap u moru« proučavanja ljudi, gospodarstva i okoliša na promatranom području...« Nakon toga slijedi poglavlje *Valpovština: definicija područja i razdoblja* u kojem se opisuje gdje se sve rasprostire Valpovština i u sklopu kojih povijesnih konteksta trebamo promatrati širenje i sužavanje navedenog naziva. U poglavljima *Antička Valpovština*, *Srednjovjekovna Valpovština* i *Osmanska Valpovština* uz pripadajuća pod poglavlja približavaju se procesi dugih trajanja koji se mogu uočiti i tijekom središnjeg dijela knjige, od kraja 17. do sredine 18. stoljeća. Oni se mogu pratiti kroz proučavanje međuočnosa između okolišnih faktora poput rijeka Drave, Karašice i Vučice, šuma, močvara i ljudi neovisno o političkim vlastima. Time se vide gospodarski i prometni kontinuiteti i politički diskontinuiteti na području Valpovštine u širem slavonskom kontekstu. Zanimljive se interpretacije donose i u poglavljima *Valpovština tijekom ratnih sukoba koncem 17. stoljeća* i *Valpovština koncem 17. i početkom 18. stoljeća* gdje autor za razliku od većine povjesničara koji pišu o razdoblju ranoga novoga vijeka ne govori o oslobođenju Slavonije nego o promjeni osmanske s habsburškom vlasti uz teorijsko obrazloženje. U poglavljima *Prandauovska Valpovština prve polovice 18. stoljeća*, *Drava i pritoci: rijeke koje napajaju Valpovštinu*, *Mlinarstvo: reprezentativan primjer međuočnosa*, *Naselja: otoci u šumskom moru*, *Životinjski svijet Valpovštine* i *Poljoprivredne površine Valpovštine* opisuje se suživot ljudi u koje autor ubraja vlasteline Hilleprand von Prandau, podložničko stanovništvo, svećenstvo, vojsku i okolišne faktore. Između ostalog spominje razbojništvo, mlinarstvo i religijsku praksu koje interpretira, ovisno o okolnostima kao uzrok ili posljedicu suživota spomenutih aktera.

Knjiga *Počeci habsburške Valpovštine* sadrži i slikovni materijal i kazalo koje pomaže čitatelju u lakšem upoznavanju povijesti slavonske Podravine, odnosno Valpovštine i Miholjštine od srednjega vijeka do sredine 18. stoljeća.

Zaključno, knjiga je doprinos povijesti slavonske Podravine i odlična je za onoga tko se kreće baviti poviješću navedenog prostora. Može poslužiti i kao odličan pregled ili podsjetnik onome tko se već bavi poviješću navedena prostora. Pisana je jasno s dovoljnim brojem bilježaka i suvremenim znanstvenim aparatom. Knjiga u sebi sadrži i dijelove do sada ne objavljenih zemljovida i daje do sada nedovoljno zastupani pogled na povijest Valpovštine i Miholjštine tj. habsburške Valpovštine. Knjiga je to, koju svakako zaljubljenici u povijest Valpovštine i Miholjštine nikako ne bi smjeli zaobići, štoviše ona bi svakako trebala naći mjesto na policama njihovih domova.

Branislav MILIČIĆ

CITO, CITO, CITO. O RAZVOJU VOJNOKRAJIŠKOGA POŠTANSKOG SUSTAVA.

Prikaz knjige Andreja Hozjana, *Prve pošte i poštari kontinentalne Hrvatske. Postanak i djelatnost vojnokrajiškog poštanskog sustava na području između Kupe i Mure do 1606. godine*. Zagreb, Varaždin, Maribor: HAZU Zavod za znanstveni radu u Varaždinu. 2016. (231 str.)

Naslovnica i poledina monografije ilustrirane su snimkom impresivne, zaključne stranice krajiškoga izvještaja iz 1585. godine. Riječ *Cito* koja se nalazi na poledini toga dokumenta, podsjeća nas na najvažniju značajku i najveću potrebu protuosmanlijskog vojnog sustava u 16. stoljeću. Brzina kojom su in-

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

Iz povijesti šuma sjevernog i istočnog Jadrana
From the forest history of the northern and eastern Adriatic

Volumen XIV / Broj 14
Zagreb – Samobor 2018
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnik / Co-publisher:

Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
www.ffzg.unizg.hr; http://ckhis.ffzg.unizg.hr/

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin,
Hrvoje Petrić, Drago Rokсандić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Rokсандić – president/predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Marija Benić Penava (*Dubrovnik*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Auckland, New Zealand*), Ljiljana Dobrovšak (*Zagreb*), Goran Đurđević (*Požega*), Josip Faričić (*Zadar*), Borna Fürst Bjeliš (*Zagreb*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordana Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Burlington, VT, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*), Ivana Žebec Šilj (*Zagreb*)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Vesna Vlahović-Štetić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2018.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Print supported by Ministry of science and education of Republic of Croatia

Na naslovnici / Cover:

Greening Istria: San Donat, up the Mirna valley 2018 (Photo E. Johann)

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA